

Õpetamine on õppimine

Oktoober on kuu, kus pööratakse erilist tähelepanu õppimisele ja õpetamisele.

Õppimine on protsess, mis kestab kogu elu ja rikastab meid igal sammul uute oskuste, teadmiste ja arusaamadega. Samuti on õpetaja amet pea kõigi laste lapseõlveunistus. Traditsiooniliselt annab oktoobri viies päev vanemate klasside õpilastele võimaluse seda lugupeetud ja tähtsat rolli proovida.

Õpetamise tarkus tuleb südamest, läbi sinu tegude.

Õpetajate päeva eel olid Rakvere valla haridusasutuste ja noorsootöö töötajad palutud Rohuaia lasteaeda õpetajate päevale pühendatud pidulikule vastuvõtule, kus muusikalist meeleolu löid Evelin Samuel-Randvere ja Johan Randvere ning kuulutati välja Rakvere valla aasta õpetajad.

Sõmeru lasteaed Pääsusilm õpetaja Anna-Liisa Tasa

suhtub sõbralikult, hoolivalt ja toetavalt nii lastesse kui lapsevanematesse, arvestab igati lapse vajadusi ning planeerib õppetööd mitmekülselt ning arendavalt, osaledes meeleldi ka ühistes ettevõtmistes kolleegidega. Väärtustab head ja usalduslikku koostööd lapsevanematega hoolitsedes selle eest, et kasvandikud võimalikult hästi lasteaia hakama saaksid. Tema isiklik eeskujuga ja südamega tehtud töö väärrib kahtlemata tunnustamist.

Veltsi lasteaed-alkkooli õpetaja Anne Nagel

õnust õppetöö suuremate koolilastega. Mitte kunagi ei jäta ta abipalvetele reageerimata. Soe ja suure südamega inimene!

Lasila kooli sekretär ning käsitöö ja kodunduse õpetaja Anu Õunap

asus oma kooli tööle 1995. aastal. Väga pikka aega on ta pidanud sisuliselt kahte ametit, mida on osanud omavahel väga hästi ühendada. Anule on omased suur südamesoojus, abivalmidus, usaldusvärsus ja heatahtlikkus. Ta ei loe töötunde, leiab alati aega nii õpilaste kui ka kolleegide jaoks. Tema juhendamisel valmivad kaunid peolauad ning kaunistatakse koolimaja. Lisaks kõigele on ta veel käsitöö ja kodunduse aineseksiooni juht.

Uhtna põhikooli kehalise kasvatuse õpetaja Karl Märdla

iseloomustamiseks on õpilased öelnud nii: „Ta on aus, heatahtlik, tore, lõbus, rõõmus, lahke, vahepeal natuke karm, rahulik, ei riidle palju, oskab ilusasti suhelda, mõistlik, sõbralik, tark, eeskujulik, abivalmis, motiveeriv.“ Ja nii ongi. Karli tunnid ja tegevused on läbimõeldud ning ärgitavad õpilast loovale tegevusele. Ta osaleb ise meeleldi mängudes, teeb lastega harjutusi kaasa ning ei väsi vastamast nende lõpututele küsimustele.

Sõmeru põhikooli klassiõpetaja Anne Metsaru

tööaastaid koolis tähistab arv 21 ning ta on väärt aluse lade õpilaste edasisele järjepidevale õpiedule. Omab kõrget empaatiavõimet ja head analüüsioskust, oskab laskuda õpilase tasandile ning püüab kasvatada neis elukõige iseseisvust, algatusvõimet ning luua lapse, vanema ja klassijuhataja vahel toimiva kolmnurga. Mõõdunud õppeaastal võttis vastu uue väljakutse ning asus õpetama 5. klassile eesti keelt.

Vaeküla kooli sotsiaalpedagoog Maia Kärdda

on 10 aastat toetanud õpilaste sotsiaalset toimetulekut. Lisaks juhtinud kooli tugimeeskonda, olnud toeks õpetajatele ning teinud tulemusliku koostööd kohalike omavalitsuste lastekaitse- ja haridustöötajatega koolikohustuse täitmise tagamiseks ning erinevate probleemide lahendamiseks. Käesolevast õppeaastast kannab ta lisaks veel ka kooli infojuhi ja õpetaja kohuseid.

Nagu õpetaja ees, nii õpilased järel

9. oktoobril Targas Majas aset leidnud Lääne-Virumaa aasta õpetaja galal tunnustati maakonna haridusnimesi ja tegusid.

Lääne-Virumaa aasta tugispetsialist Riina Türkelt on pikaajalise töökogemusega Vaeküla kooli koolipsühholoog ja muusikaõpetaja. Riina on rõõmsameelne, särav, usaldusväärne, empaatiavõimeline ja oskuslik psühholoog, keda usaldavad õpilased, kolleegid, lapsevanemad. Ta on silmapaistval viisil toetanud ja aidanud kaasa laste ja noorte arengule ja teadlike valikute kujunemisele, loonud toimiva koostöövõrgustiku lapsevanemate, kolleegide ja teiste kogukonna liikmetega. Riina oli kutsutud haridus- ja teadusministeeriumi galale „Eestimaa õpib ja tänab“.

Aasta teoks hariduses tunnustati Sõmeru põhikooli ülevirumalise põhikoolide õpilaste luulevõistluse korraldamine.

2018. aasta maakondliku hariduspeere tiitel läks Anne ja Harry Metsarule Sõmeru põhikoolist.

Nomineeritud said aasta klassijuhataja kategoorias Evelin Teppo Uhtna põhikoolist, aasta klassiõpetaja Ruth Kapper Lasila põhikoolist, aasta lasteaiaõpetaja Leili Neeme Lasila põhikoolist, maakondlik noor õpetaja Kristel Viira Sõmeru põhikoolist.

Elu õpetab vaid neid, kes sellest õpivad.

Juba aastaid on täiskasvanud õppija nädala raames tunnustatud tublisid aasta õppijaid, koolitajaid, õppijasõbralikke tööandjaid ning antud välja aasta õpiteo tiitel.

Maakonna aasta koolitaja tiitli pälvis Mario Mikvere, kes töötab Rakvere vallavalitsuses IT-nõunikuna. 10 aastat on ta töötanud Rakvere ametikoolis, loonud eratevõtte, mille kaudu pakub koolitusi, mis aitavad lahendada paljude väikeettevõtjate ja nii mõnegi mittetulundussektori IT-valdkonna probleeme. Töötades praegu Rakvere valla asutuste IT-probleemide kallal jätkab ta sihikindlalt maakonna täiskasvanute koolitamist ja nõustamist. Põgusa arvutuse tulemusel on Mario oma teadmisi ja oskusi jaganud juba pea kaheksajale õppijale.

Lääne-Virumaa aasta õppija tiitel tuli Rakvere vallas elavale ettevõtjale, harrastusnäitlejale, MTÜ juhile, noorte huvitegevuse eestvedajale, kultuurikomisjoni liikmele ja isale Ivo Leegile, kelle jaoks Rakvere täiskasvanute gümnaasiumi lõpetamine tänavu tähtsusel suurem sündmus. Tagasi kooli, kus sai viimati möödunud sajandil käia, on julge samm. Aeg on ressurs, mida täiskasvanuna õppija väga oluliseks peab ja seetõttu pole pereelu, töö, kooli ja hobide vahel lihtne aega jagada. Ametialaselt juurde õppimine on andnud talle võimekuse luua enesele töökoht ja sissetulek. Küsimus pole mitte niivõrd, mis on täiskasvanuna õppimine toonud muutusena Ivo ellu, vaid mida on Ivo täiskasvanuna õppimine toonud paljude teiste eludesse. See on andnud talle enesekindlust rääkida suuremalt kaasa kohaliku elu parandamisel ning on olnud ajendiks algatada ja osaleda muutustes keskkonnas, milles elame. Lisaks tunnustati Ivo riigi tasemel õppija eripreemiaga.

Mario Mikvere, Violi tegevdirektor Sven Hõbemägi ja Ivo Leek.

Aasta õppija nominentide hulgas oli ka Rakvere vallast pärit Kristjan Pentsop, kes oli otsustanud alustada ettevõtlusega, kuid vajalike teadmisi nappis. Lisaks ettevõtluskoolitusele läbis Kristjan operaatorite kursused ning omab nüüd ettevõtet.

Seega võib Rakvere vald haridusmaastikul tegutsevate õppijate ja õpetajate üle ainult siirast õnne ja uhkust tunda.

Väikeses Uhtnas võis kohata hulganisti välismaalasi

7.–12. oktoobrini leidis Uhtna põhikoolis aset Erasmus plus “From tradition to the future: ancient crafts and new entrepreneurial possibilities for young people” projektikohtumine. Tegemist on Erasmus+ õpirände projektiga, mille nimi tõlgituna kõlaks “Traditsioonist tulevikuni: iidset käsitööd ning uued ettevõtlusvõimalused noortele inimestele”. Selles projektis osaleb neli kooli Itaaliast, Hispaaniast, Lätis ning Eestist. Kaugemad külalised olid pärit Hispaaniast Kanaaridelt – Tenerife vulkaanilise tekkega saarelt Loo-de-Aafrika rannikul, lähimad Ida-Lätist Ludza linnast, Latgala maakonnast. Projekti juhib Liceo Scientifico F. Severi nimeline kool Frosinonest Itaalias.

Igast koolist reisis Eestisse kuus õpilast ning kolm õpetajat. Õpilased ööbisid Uhtna koolilaste peredes, õpetajad majutati Rakvere hotellidesse.

Projektikohtumise peamine märksõna oli digitaalne turundus. Loenguid pidas

Uhtna kooli informaatika-õpetaja Karmo Lugima. Esimalt läbiti teooria – tehti selgeks digitaalse turunduse mõiste. Seejärel analüüsiti erinevusi, eeliseid ja puudusi traditsioonilise turunduse ees. Viimaks valmis õpilasel paari peale päris oma e-pood.

Lisaks osaleti erinevates töötubades – meisterdati kaarusharke, vildist võtmeid, kuumaaluseid, kooke, postkaarte, savist ehteid, karpe kinkide tarbeks ning harjutati ilukirja ehk praktiseeriti kalligraafiat. Töötube aitasid juhendada Uhtna põhikooli õpetajad ning Uhtna lasteaed ja raamatukogu. Fotod valminud toodetest laeti üles e-poodi, et neid tinglikult müüa. Hispaania õpetajad plaanivad sellega jätkata järgmisel kohtumisel kodumaal.

Viisime välismaalased ka ringreisile mööda Lääne-Virumaad. Kohtuti Rakvere linnapea Marko Tormi ning Rakvere vallavanema Maido Nõlvakuga. Üheskoos külastati Viru raba, Sagadi mõisat,

Rakvere linnust ning tehti giidiga ekskursioon Tallinna vanalinnas. Projektikohtumist ilmetas suur külapidu koolisaalis, kus esinesid meie õpilased koos kohaliku kogukonna pilli-, tantsu- ja laulurahvaga.

Itaallastele jättiski meie tugeva kogukonnaga koostöös organiseeritud kontsert kõige sügavama mulje. Samuti meeldis neile eestlaste rahulik elustiil.

Hispaanlastele pakkus elamus Viru raba ja loodus. See

on midagi, mida neil Tenerifel sellisel kujul ei ole.

Projekti viimasel päeval, kui oli aeg jätta hüvasti, ei olnud ei külalistel ega võõrustajatel lihtne pisaraid tagasi hoida. Eesti oli jätnud kustumatu mulje – õpilased ei tahtnud enam oma kasu-

peredest lahkuda minna ega kodumaale naasta.

Siinkohal suurim tänu kõikidele Uhtna kooli õpetajatele, perekondadele ning kogukonnale – teie abiga tulime suurepäraselt toime ning jätsime kaugetele külalistele hea mulje. Ilma koostööta polnuks see võimalik!

Rohkem informatsiooni projekti kohta leiad www.fromtraditiontothefuture.wordpress.com

Siinkohal on paras hetk tsiteerida ka äraleierdatud fraasi “Kuningas on surnud, elagu kuningas!”, sest juba järgmise aasta märtsikuus võõrustatakse Erasmus+ projekti “Kunst ja traditsioonid” raames 11 erineva riigi projektipartnereid. Täpsemad tööd ja tegemised pandi paika töökoosolekul Hispaanias Vigos, kus osalesid Anne Mäeots, Piret Pilden, Jaana Kangro ja Sirje Rebane.

KARMO LUGIMA
Uhtna kooli õpetaja

Matkapisikust nakatunud

20.–21. oktoober toimus Nikerjärve telkimisalal Eesti noorte matkajate õppelaager ja meistrivõistlused jalgsimatkatetehnikas. Kutse osalemiseks said ka meie valla noored. Võistlused toimusid kahes vanuseastmes, millest plaaniti esialgu osa võtta kolme võistkonnaga – kaks nooremast ja üks vanemas vanuseastmes. Kahjuks osalejate tahtmisest ükski ei piisanud, paljude kodused arvasid, et selliste külmade ja märgade sügisilmadega ei ole paslik magada telgis. Nii asus teele vaid üks võistkond! Suurim tänu läheb selle eest Ubja Külaselts Linda juhile Merli Tammemäele, kes suutis kokku panna kolmeliikmelise võistkonna, kes võistlustulle astus. Siinjuures võib kohe ära öelda, et lapsed magasid mõnusalt soojas telgis ja külma nad ei tundnud.

Esimesel päeval toimusid õpitegevused, kus noored matkahuvilised tuletasid meelde ja said selgeks erinevaid jõeületustehnikaid ja kuidas turvaliselt matkajate varustus üle vee saata. Samuti õpiti laskumist ja ronimist, aja peale telgi kokkupanemist ning erinevate sõlmede tegemist.

Teisel päeval toimusid võistlused. Avakõnes ütles Eesti Matkaliidu president Ingrid Kuligina, et noorte matkajate meistrivõistlusi jalgsimatkatetehnikas ei ole toimunud viimased 25 aastat. Selleaastase võistlusega tahetakse sellega taas algust teha. Rakvere valda esindav nooremate võistkond, kuhu kuulusid Melinda, Kairo ja

Remo-Marten veekogu ületamas.

Kõik osalised peale autasustamist. Vasakult alates Melinda, Mart, Remo-Marten, Kairo, Mirjam.

Remo-Martin, startis loosi tahtel neljandana. Esimeses punktis vajaminevad sõlmed tehti valmis lausa sekunditega. Edasi mindi kõige raskema ülesande juurde, mis võttis aega umbes pool tundi, et kõik võtted õigesti teha – köied üle nn jõe viia ja kogu varustus ükshaaval teisele kaldale transportida. Kiirelt

saadi hakkama ka turvalisuse ülesandega, kus tuli kohtunikule näidata, kui kiiresti ja osavalt ennast mööda köisi liikudes turvata osatakse. Järgmises punktis tuli kõik võistlejad üle vee saata julgustuses mööda köisi liikudes ja edasi laskudes nõlvalt alla ja siis uuesti üles tulla.

Viimaseks ülesandeks tuli telk kokku panna ja lahti võtta. Seal sai võistkonda abistada kaasas olnud täiskasvanu. Algusest kuni lõpuni oli kulunud mõni minut alla tunni. Paar trahvipunkti saadi ka valed võtete eest.

Autasustamisel selgus, et Rakvere valla võistkond oli olnud väga tubli ja saavutas nooremate vanuseklassis II koha! Kõik osalejad lubasid aasta jooksul matkatarkusi juurde koguda ja järgmisel aastal kindlasti jälle osaleda!

Tänane Sõmeru noortekeskuse vabatahtlikku Mirjamit, kes hoolitses selle eest, et valla võistkonnal ei oleks ühelgi hetkel igav ja nad tunneksid ennast igati hästi.

Samuti täname võistkonda vabatahtlikult toetanud Mart Laidrood, kes oli võistkonnale treeneriks, õpetas selgeks sõlmede tegemise ning võistlejaid nõuannetega toetas.

PIRET LAIDROO
noorsootööspsialist

Skate-park ja Sõmeru noorte Lepnal käik

Sõmeru noortekeskust külastavate paljude poiste suur soov on saada skate-park ka Sõmerule. Selleks koguti nii skate-pargihuvilistelt endalt, kui ka nende ettevõtmist toetavatelt kogukonna inimestelt kokku isegi 73 allkirja. Paljud allkirja andnud põhjendasid oma toetust pargile sellega, et on väga tore, kui lapsi miski väga huvitab ja nad selle nimel ka ise vaeva näevad. Allkirjastatud paberitega tulid noormehed Sõmerul toimunud arengukava arutelule, kus nad ka muudel teemadel kaasa rääkisid ja Virumaa Teatajaski ära märgiti.

Kuna hetkel on pargi ehitus veel alles arutelu tasandil, otsustati minna proovima Lepna skate-parki, kus kõik said oma oskused proovile panna – lihviti vanu trikke, õpiti selgeks ja tehti ära ka mõned uued. Lepna park pidi olema natuke raskemate rampidega, kui Rakvere linna oma. Ohutuse kohta ütlesid poisid, et skate on nagu skate ikka. Postid, mis väljaku äärtes on, sõitmist ei sega ega ohtu endast ei kujuta, kuna jäävad piisavalt kaugele, arvasid nautlejad. Platsile oli maha märgitud ka triblaväljak (jalgpallimäng) ning sealt juurest leidsime ka jalgpalli. Nii tegime kambakesi ühe mängu. Kokkuvõtteks oli tore päev ja poisid arvasid, et peaks seda igal reedel kordama.

SIRLE PIHLAK
Sõmeru noortekeskuse noorsootöötaja

Gaasid – mis on mis?

Majapidamisgaasina on Eestis kasutusel kaks erinevat gaasi – maagaas ning vedelgaas.

Maagaas jõuab Eestisse Venemaalt mööda pikki torustikke ning jaguneb siin erinevate kasutajate vahel. Vedelgaas on aga kogutud mahutitesse ja selle jaotamine toimub balloone abil või siis suurematesse elamurajoonidesse paigaldatud maa-alused gaasimahutid, kust edasi jaotub gaas torustikke mööda. Seega peab teadma, et balloonides olev majapidamisgaas on vedelgaas, aga torudest saadav gaas võib olla sõltuvalt piirkonnast nii vedel- kui maagaas.

Mis on maagaas?

Peamine koostisaine on metaan, mis muidu on värvitu ja lõhnatu gaas, kuid gaasilekkest arusaamiseks on sellele lisatud väikeses koguses lõhnaaineid.

Õhust kergem gaas, mistõttu lekke korral hakkab ta õhuga segunedes kõrgemale tõusma, kuid alati tuleb arvestada, et ventilatsiooni või õhuvahetusega kaasnevad õhuvoolud võivad viia gaasi ka külgsuundades. Lekke korral on ohus ülevalpool olevad korterid ja muu, kuid gaas võib liikuda ka kõrvalasuvatesse ruumidesse.

Mürgisuselt see eriti ohtlik ei ole - on kergelt narkootiline. Kui umbes 10% ruumist on täidetud gaasiga, põhjustab see unisust ning on võimalik ka peavalu ja halb enesetunne. Kui gaasi hulk kasvab 20-30 protsendini, kaasneb sellega ohtlik hapnikupuudus, mis võib kaasa tuua lämbumise.

Mis on vedelgaas?

Peamiseks koostisaineks on propaan – värvitu ja lõhnatu gaas. Et inimene saaks aru, kui gaas lekib, on majapidamises kasutatavatele gaasidele lisatud väikeses koguses lõhnaaineid. Lõhnaained teevad gaasi selgesti haistatavaks.

Suures koguses õhku sattudes võib ta seoses hapniku hulga vähenemisega põhjustada lämbumist. Sisse hingates võib tekitada unisust, iiveldust, halba enesetunnet, peavalu ja nõrkust.

Propaan on õhust raskem ja seetõttu vajub gaas lekke korral madalamatesse kohtadesse – ruumi

põrandale, süvenditesse, keldritesse, kanalisatsioonikaevudesse jne. Seetõttu on lekke korral ohus peamiselt alumised korterid, keldrid.

Mis on vingugaas?

Vingugaas ehk süsinikoksiid (CO) on omaduselt värvitu, lõhnatu ja maitsetu mürgine gaas, mis levib nii, et meil sellest aimugi pole. Enamasti hukuvad inimesed tulekahjudes just mürgise suitsu sisse hingamise tagajärjel.

Vingugaasi inimorganismi tungimisel kaotab veri võime transportida hapnikku. Hemoglobiin, mis peaks veres hapnikku siduma ja transportima, hakkab hoopis vingugaasi kaasa haarama. Moodustub ohtlik ühend nimega karboksühemoglobiin.

Vingugaasimürgituse saanu ei adu oma olukorra tõsidust: ta on segaduses ega oska ennast päästa, kuigi tunneb, et temaga on midagi korrast ära. Ärkvel olles ei pruugi inimene neid sümptomeid vingugaasiga seostada ning une pealt üldse mitte tajuda.

Mürgituse tunnused olenevad sissehingatava gaasi kogusest. Väikese koguse korral võib tekkida pulseerimine oimukohades, uimasus, nõrkus, peavalu, tasakaaluhäire, kohin kõrvades, virvendus silmade ees, jalgade nõrkus, iiveldus, oksendamise, pisaratevoolus, köhatamisvajadus. Edasi võivad esineda nägemis- ja kuulmishallutsinatsioonid, pulsi kiirenemine ning vererõhu tõus, tekib loidus, unisus, teadvusekadu, hingamishäired. Raske mürgituse korral kaotab inimene teadvuse, ajutegevus lakkab, saabub surm.

Inimene võib surra vingugaasimürgituse juba siis, kui tegelikult põlen- gut veel ei ole. Samuti võib vingugaas teieni jõuda naaberkorterist jne.

Isegi tavaline toidukõrbemine võib vingugaasi tekitada ja põhjustada mürgituse, kuid igapäevaelus on põhiline vingugaasi tekitaja ikkagi liiga vara kinni pandud ahjusiiber, aga ka siis kui gaasiboiler on halva tõmbega või gaasipliit valesti reguleeritud.

Mis on probleemid?

Tüüpjuhtumid.

Gaasiseadmeid on erinevat tüüpi ja erinevate

tööpõhimõtetega, õnnestunud on toimunud peamiselt sellist tüüpi kateldega, mis sõltuvad õhust. See tähendab, et töötamiseks vajaliku õhu saavad nad ruumist. Sageli paigaldati gaasiseade kinnisesse kappi.

Paljud algselt loomuliku ventilatsiooniga elamud (st õhuvahetus toimub läbi välisseinte ebatiheduste, puitakende pilude jms) on soojustatud, vahetatud aknad, tehtud omavolilisi ümberehitustöid: gaasiseadmeid ühendati ümber teistesse, selleks mitte ettenähtud lõõridesse.

Iga gaasi- ja ventilatsioonisüsteem vajab ka regulaarset kontrolli ja hooldust. Oluline on jälgida, et seadme torustik või ühenduskohad ei lekiks ning lõõrid ei oleks ummistunud.

Õige režiimiga põlemise puhul on gaasileek sinine, kui leek on kollane, on see ohumärk.

Kes vastutab?

Korteris ja eramajas asuva gaasipaigaldise (torustik ja seadmed) korrasoleku eest vastutab iga koduomanik ise. Koduseid gaasiseadmeid ja -paigaldisi tuleb lasta spetsialistil kontrollida ja hooldada kord aastas.

Korterimaja trepikodades oleva gaasitorustiku eest vastutavad korteriühistu liikmed ühiselt.

Gaasiseadmete ehitust, kontrolli ja hooldust pakuvad ettevõtted vastutavad selle eest, et nende pakutavad teenused vastaksid nõuetele. Asjatundlikult tehtud kontrollist sõltuvad inimeste elud!

Riik teeb järelevalvet koduomanike ja ettevõtete kohustuste täitmise üle.

Vingugaasiandur

Esimene ja kõige lihtsam samm, mida igapäevastele meest saab kohe teha, on osta vingugaasiandur. Suitsuandurist ei ole vingugaasi tuvastamisel mingit abi. 1. jaanuarist 2018 on Eestis kohustuslik paigaldada vingugaasiandur kõikidesse eluruumidesse, milles asub korstnaga ühendatud gaasiseade.

Vingugaasiandur muudetakse kohustuslikuks gaasikütte olemasolul, kuigi mõistlik on vastav andur paigaldada kõikidesse eluruumidesse, kus asub põlemisprotsessiga seotud seade, nagu näi-

teks puuküttega toimiv ahi, kamin, pliit või gaasiboiler.

Vingugaasiandur annab märku vaid siis, kui vingugaasi kontsentratsioon õhus hakkab lähenema tasemele, mis on ohtlik inimese tervisele.

Üks vingugaasiandur on mõeldud kasutamiseks ühes ruumis, sest seade näitab vaid anduri juures leviva CO taset.

Kuhu vingugaasiandur paigaldada?

Erinevalt suitsuandurist tuleb vingugaasiandur kinnitada ruumi seinale, umbes 0,5-1,5 meetri kõrgusele põrandast. Kogenud spetsialistid soovivad paigaldada anduri n-õ hingamiskõrgusele ehk elutoas tasemele, kus on inimese nägu diivanil istudes, magamistoas umbes padjakõrgusele.

Seade paigaldatakse 1-3 meetri kaugusele vingugaasi tekitajast, samuti ei tohiks andur asuda ventilatsioonisüsteemide ja õhulõõride lähedal.

Mitmekorruselise elamu puhul soovitame vingugaasianduri paigaldada igale korrusele. Võimalusel ka igasse magamistuppa.

Kui gaasiboiler asub vannitoas, tuleb veenduda, et vingugaasiandur sobib paigaldamiseks niisketesse ruumidesse. Selleks on anduri juures IP märke, mis peab vastama tasemele IP44.

Vingugaasiandurit ei paigaldata:

- hoonest välja;
- kapi alla;
- kus võib koguneda mustus või tolm, mis ummistab seadme anduri;
- otse kraanikausi või pliidi kohale;
- kus õhuvool signaalsaatori juurde võib olla takistatud kardinatega või mööbliga;
- kus temperatuur langeb alla 10°C või tõuseb üle 40°C;
- kus signaalsaatoreid võib kergesti lööke saada või muul viisil kahjustada.

Kuidas hooldada?

Vingugaasianduri töökorras olekut tuleb kord kuus kontrollida vajutades testnuppu. Piiksuv signaal kinnitab seadme töökorras olekut.

Vingugaasiandurit tuleb regulaarselt tolmut puhastada. Selleks võib kasutada nii tolmuimejat kui ka lappi.

Vingugaasianduri teatallikaks on patareid – nende tühenemisest annab märku katkendlik helisignaal. See tähendab, et patareid tuleb koheselt vahetada.

Lisainfo kodutarbija gaasiohutuse kohta leiab siit: <https://www.tja.ee/et/gaasiohutuse-meelespea>

Mida teha, kui vingugaasiandur hakkab tööle?

avada aknad, ukseid ja ruum korralikult tuulutada.

Lülita välja kõik soojus- seadmed ja/või ära kustuta tuli ahjus või pliidi all.

Kutsuge kohale kvalifitseeritud tehnik, kes aitab probleemi lahendada, enne ärge ise soojus- seadmeid sisse lülitage.

Kui keegi põeb vingugaasi mürgituse sümptomeid: peavalu, pea käib ringi, süda paha, oksendamise, kutsuge kohale kiirabi ja viivitamatult toimetage kannatanuid värske õhu kätte.

Lühike meelespea

Ära tee kunagi gaasitöid ise!

Paigalda vingugaasiandur, see on gaasiseadmega kodudes kohustuslik alates 01. jaanuarist 2018.

Koduseid gaasiseadmeid ja -paigaldisi lasta spetsialistil kontrollida ja hooldada kord aastas. Täiendavad nõuded võivad tulla seadme kasutus- ja hooldusjuhendis.

Gaasikütteseadme suitsulõõri tuleb puhastada vastavalt seadme kasutusjuhendis toodud sagedusele. Kui juhend puudub, siis üks kord aastas. Suitsulõõre tohib puhastada ainult kutsetunnistust omav korstnapühkija.

Ehitust, remonti ja hooldust võib teha üksnes gaasitööde teostaja eripädevusega isik.

Ettevõtete nimed ja kontaktid TJA kodulehel <https://www.tja.ee/et/gaasiohutuse-meelespea>

Eripädevuse olemasolu saab ettevõtte nime järgi kontrollida majandustegevuse registrist (<https://mtr.mkm.ee/>)

Mittetulundussektor saab taotleda lisaraha

Vallavolikogu kinnitas eelmisel istungil mittetulunduslikuks tegevuseks toetuste andmise korra, mis reguleerib Rakvere valla eelarvest mittetulunduslikuks tegevuseks toetuste taotlemise, andmise, kasutamise ning järelvalve teostamise.

Toetuste eesmärk on arendada kogukondade omaalgatuslikku tegevust ja soodustada valla elanike koostööd, toetada kultuuri, spordi, keskkonnakaitse, terviseedendamise, noorsootöö, ühistegevuse ja vaba aja võimalusi ning vabaaühenduste mitmekesisust ja jätkusuutlikku arengut valla haldusterritooriumil avalikes huvides tegutsevate mittetulun-

dusühingute ja seltsingute kaudu.

Toetust on kolme liiki:

Tegevustoetus, mida saavad taotleda Rakvere valla territooriumile registreeritud ja tegutsevad MTÜd põhikirjaliste või seltsingulepingus sätestatud eesmärkide teostamiseks. Toetusavalduse esitamise tähtaeg on igal aastal 20. september ning hõlmab toetust järgnevatks tegevusaastaks.

Ühekordset toetust antakse MTÜle valla elanikele suunatud või kohalike elanike poolt korraldatavate ürituste ja ühistegevuste korraldamiseks ja/või valla esindamiseks. Taotlusi saab esitada 20. veebruar, 20. mai, 20. august ja 20. november.

Projektipõhist toetust antakse MTÜle teistest fondidest taotletavate avalikkusele ja kogukonna ning piirkonna arengule suunatud tegevus- ja investeringuprojektide korraldamiseks ning kaasfinantseerimise katmiseks. Taotlusi saab vallale esitada jooksvalt, kuid kindlasti tuleb seda teha enne põhiprojekti rahastamist.

Taotluse hindamisel võtab komisjon arvesse taotluse sisu kooskõla toetuse andmise eesmärgi ja vallas kehtivate arengukavadega. Samuti tegevuse mõju kohalikele kogukonnale ja valla arengule ning jätkusuutlikust ja kogukonna kaasatust, tegevuse uudsust ja omapära

ning eesmärkide selgust ja arusaadavust ning kaasrahastamise olemasolu.

Kõik taotlused tuleb esitada vormikohaselt koos kõigi lisadega. Taotleja peab olema registreeritud Rakvere valda ja seal ka tegutsema. Lisaks peavad tema tegevusest kasu saama Rakvere valla elanikud.

Toetust eraldatakse valla eelarvest selleks ettenähtud vahendite piires. Toetuse eraldamisel järgitakse vallas piirkondlikku ja valdkondlikku tasakaalustatuse printsiipi.

Toetuste andmise kord, vajalikud lisad ning taotlused on kättesaadavad valla kodulehelt.

Vallavalitsuses otsustati

3. oktoobril

- Kiita heaks taotleja A.K. juurdepääsutee remondi toetuse kasutamise aruandes esitatud kulud summas 4245 eurot, millest toetus summas 2844,15 eurot ning omaosalus 1400,85.
- Kiita heaks taotleja V.M.-i kanalisatsioonisüsteemi rajamise toetuse kasutamise aruandes esitatud kulud summas 6666 eurot, millest toetus summas 4466 eurot ning omaosalus 2200.
- Korraldada Roodeväljal Terminali tee 12 detailplaneeringu ja OÜ EstKONSULT poolt koostatud keskkonnamõtjude strateegilise hindamise aruande avalik väljapanek ajavahemikul 22.10.2018-21.11.2018 Rakvere vallamajas ja Sõmeru raamatukogus.
- Võtta vastu OÜ A.V.R. Projekt poolt koostatud Tõrremäel Väljavahi tee 5 ja Väljavahi tee 7 kinnistute detailplaneering.
- Kehtestada Ussimäel Nastiku ja Vesiliku tänavatel liikluspriorang 30 km/h, paigaldada vastavad liiklusemärgid.
- Tunnustada valla tänukirjaga Anu Õunapit, Anna-Liisa Tasat, Anne Metsarut, Karl Märdlat, Maia Kärdat ja Anne Nagelit tehtud töö eest.
- Sõlmida valla kasuks tähtajatud isikliku kasutusõiguse seadmise lepingud.
- Algatada kinnisasjaga liitmiseks sobiva maa väljaselgitamise menetlus Koovälja külas asuva maatüki suhtes.
- Anda ehitusloa: vallale Sõmerul Kooli tn 2a asuvasse hoonesse kamina ehitamiseks; OÜle Kohala Agro päikeselekt-rijaama ehitamiseks; Taaravainul Kirsi kinnistule puurkaevu ehitamiseks; OÜle Arkna Karjatalu lauda ümberehitamiseks.
- Väljastada projekteerimistingimused Paatna külas Iirise kinnistule üksikelamu projekteerimiseks.
- Anda kasutusloa Uhtna põhikooli õppehoonele ja Jätma külas Türkeli kinnistul asuvalle reoveepuhastile.
- Maksta sotsiaaltoetusi kokku summas 833 eurot ja hüvitada ühe lapse toitlustamine lasteaias.
- Jätta rahuldamata ühe isiku sotsiaaltoetuse avaldus.
- Lõpetada ühele isikule tugiisikuteenuse osutamine.
- Sõlmida isikutega koduteenuse osutamise leping ja tugiteenuse osutamise leping.

10. oktoobril

- Hüvitada ühe lapse toitlustamine lasteaias.
- Sõlmida ühe isikuga koduteenuse osutamise leping.
- Nõustada ühe isiku hooldekodusse paigutamise.
- Paigaldada Lasila külas Vahtra pst. tee eraldusriba mõlemasse otsa „Ümberpöie suund”, mis kohustab ohutussaarest või muust takistusest ümber pöikama märgil osutatud suunas.
- Nõustada OÜ Rakvere Põllumajandustehnika vee erikasutusloa taotlemise.
- Nõustada vastavalt katastriüksuse plaanile Karitsa külas asuva 0,09 ha suuruse katastriüksuse erastamisega kinnistu omanikule.
- Väljastada OÜle Savekate projekteerimistingimused heinalao projekteerimiseks Roodeväljale.
- Anda kasutusloa OÜle Palmse Mehaanikakoda kuuluvale töökojale Sõmerul.
- Moodustada Sõmeru raamatukogu nõukogu koosseisus Kaili-Õunapuu Seidelberg, Siiri Saarmets, Margit Kaare ja Astrid Meldre.
- Kehtestada valla raamatukogudes osutatavate eriteenuste (printimine, paljundamine) hinnad.
- Kinnitada pakkumise „Väljebussi kasutusrendile võtmise” tulemused ja sõlmida leping Swedbank Liising ASiga.
- Esitada valla arengukava vallavolikogule menetlemiseks.
- Teha vallavolikogule ettepanek algatada Taaravainu külas Annevainu kinnistule detailplaneeringu koostamine.

17. oktoobril

- Seada sundvaldus Rakvere Vesi AS kasuks Vaekülas Viinavabrikuu tee 8 asuvalle riigi reservmaale.
- Kinnitada alates 1. jaanuarist 2019 Uhtna hooldekodu kohamaksuks 700 eurot.
- Kinnitada Uhtna hooldekodu töötajate koosseis.
- Osutada ühele perele tugiisikuteenust.
- Maksta sotsiaaltoetusi kokku summas 100 eurot, hüvitada ühe lapse toitlustamine lasteaias ja ühe lapse õpilaskodu kohamaks.
- Sõlmida kolmepoolne leping ühe puudega isiku eluruumi kohandamiseks.
- Nõustada ASle RW-Trans täiendatud jäätmeloa väljastamisega.
- Väljastada ehitusloa Sõmerul Mesika tn 14 kinnistule üksikelamu ehitamiseks.
- Anda kasutusloa vallale kuuluvale loodus- ja tehnikamaja kaminale.
- Väljastada projekteerimistingimused OÜle Linna Kinnisvara kaksikelamu projekteerimiseks Ussimäele.
- Kehtestada laste lasteaeda vastuvõtu ja sealt väljaarvamise kord.

24. oktoobril

- Hüvitada ühe pere tugikeskusesse viimise transpordikulu.
- Osaliselt hüvitada ühe isiku ravile sõitmise transport.
- Lõpetada ühele isikule hooldajatoetuse maksimine.
- Maksta sotsiaaltoetusi kokku summas 174 eurot ja hüvitada ühe isiku hooldusosakonnas viibimise kulud.
- Väljastada OÜle DEM Projekt projekteerimistingimused gaasitorustiku projekteerimiseks.
- Väljastada ehitusloa Levalas Karukella kinnistule puurkaevu ehitamiseks ja Taaravainu Tuulevälja kinnistule puurkaevu ehitamiseks.
- Kehtestada Lepna raamatukogu uued lahtiolekuajad.
- Kinnitada valla teede talihoolduse pakkumise tulemused.

Jõulud ukse ees

Jõulud pole enam kaugel ning kingikotid jõuluvana kontoris hakkavad täituma hea ja paremaga.

Rakvere vald jagab sellelgi aastal oma väiksematele sõpradele kommipakke. Lasteaia ja koolide lapsed saavad kingipakid kätte oma jõulupidudel.

Kõiki valla koduseid lapsi ootame aga 14.-16. detsembrini Sõmerule Jõulutarasse, kus lisaks mitmetele põnevatele tegevustele jagatakse ka kommipakke. Kes sel ajal ei saa jõulutare külastada, saavad oma koduste laste jõulupakid kätte vallamajast kuni 21. detsembrini. Jõulutare on avatud kõigile, täpsem info

seal toimuva kohta detsembri lehes.

Jõulupakid saavad ka meie valla eakad 80+. Nende jõulupidu toimub 13. detsembril kell 12 Sõmeru keskusehoones ning on mõeldud ainult pakisaajatele. Osalemisest ja transpordisoovist anda kindlasti enne 10. detsembril teada tel 5334 1907 (Siiri).

Lisaks jõulupidudele toob detsember kauneid jõulukontserte. 2. detsembril kell 17 süütame Sõmeru keskusehoones I adventiküünla ning kontserdi annab Margus V aher, kitarril saadab Paul Neitsov. Esitamisele tuleb Urmas Alendri looming.

II adventi kontsert toimub 9. detsembril kell 15 Lasila mõisas, kus astuvad üles Uhtna naiskoor ja mandoliiniorkester.

III advent kingib meeleoluka kontserdi taas Sõmeru keskusehoones, kus lavale astub Anne Velli. Lisaks täidab piparkoogihõng ja lauluviisid ka Veltsi lasteaed-alkkooli saali keskpäeva kontserdil.

Aasta lõpetab 29. detsembril tantsuõhtu Taavi bändi seltsis, meeleolu hoiavad üleväl tantsijad Shaté showgruppist ning showbaarmen ja DJ.

Kohtume detsembri üritustel!

Sõmeru saun avatud:

naistele neljapäeviti kell 16–19, **meestele** reedeti kell 15–19. Pesta saab kuni 20.00. Riigipühadel on saun suletud.

Piletihinnad:

Rakvere valla sissekirjutust omavatele kodanikele: lapsed kuni 16 eluaastat ja pensionärid üks tund 3 eurot, täiskasvanud üks tund 5 eurot
Ülejäänud saunalistele maksab saunatund 10 eurot.

Rakvere vallavolikogu 17.10.2018 otsusega nr 59 algatati üldplaneeringu koostamine eesmärgiga lahendada planeerimiseseaduse § 75 määratud üldplaneeringu ülesanded ja keskkonnamõtjude strateegiline hindamine.

Rakvere vallavolikogu 17.10.2018 otsusega nr 58 algatati Rakvere vallas, Taaravainu külas, Annevainu kinnistu detailplaneeringu koostamine. Detailplaneeringu eesmärgiks on maa sihtotstarbe muutmise ärimaaks ning 60-meetrise vabalt seisva mobiilimasti püstitamise. Kinnistu suurus on 9,47 ha, millest planeeritava ala suurus on 200 m². Detailplaneeringu koostamine sisaldab kehtiva Rakvere valla üldplaneeringu muutmist. Planeeritav ala on üldplaneeringus perspektiivne elamumaa.

Üldplaneeringu ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise algatamise otsusega ning detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Rakvere valla veebilehel www.rakverevald.ee ja Rakvere vallavalitsuses aadressil Kooli 2, Sõmeru alevik tööpäeviti kell 8–16.30.

VEEMÕÖTJATE KONTROLL KARITSA, LASILA, LEVALA KLIENTIDELE

Rakvere vallavalitsus kontrollib 12.–30. novembrini Karitsa, Levala ja Lasila klientide veemõõtjaid. Kõikide klientidega võetakse ühendust ja lepitakse kontrolli aeg kokku.

Kokkulepitud ajal võimaldada ligipääs veemõõtjatele.

Vallavolikogus otsustati

17. oktoobril

- Nimetada volikogu esindajana Sõmeru põhikooli hoolekogusse Toivo Murakas.
- Tunnistada kehtetuks endise Rakvere vallavolikogu neli määrust.
- Kehtestada Uhtna põhikooli, Sõmeru põhikooli, Uhtna raamatukogu, Ubja päevakeskuse, Uhtna hooldekodu ja Sõmeru lasteaed Pääsulisil põhimäärused uues redaktsioonis.
- Kehtestada valla raamatukogude kasutamise eeskiri.
- Kehtestada mittetulunduslikuks tegevuseks toetuse andmise kord.
- Algatada Taaravainu külas Annevainu (katastritunnus 66201:001:0701, pindala 9,47 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) kinnistu detailplaneeringu koostamine.
- Kehtestada valla finantsjuhtimise kord.
- Kehtestada valla eelarvestrateegia aastateks 2019–2022.

Eesküla „Puhka jalga“ peatuspaigad

Üks imetabane paik see Rakvere vallas asuv väike Eesküla, mida ümbritsevad Lepna, Taaravainu, Tõrma, Karitsa, Järni ja Mädapea külad. Värviküllasel sügis-päeval, seistes koos küla entusiastlike inimestega maantee ääres, taban end tundelt, et olen nagu kodus: Rometu talu lähedal maantee ääres püüab pilku kaunis istumispaik „Puhka jalga“, õunavaagen meelitamas möödujaid, autojuhid tõstavad sõbralikult kätt, mõned peatuvad, autosolijad tervitavad rõmsalt, soovivad head ja jätkavad oma teekonda.

Eesküla on pea 80 elanikuga küla, mille vanus on ümberkaudsetele küladele sarnaselt 150 aastat. Küla vanema tiitlit kannab ametlikult Rein Tammik. Külas elab mitmeid aktiivseid külaelul edendajaid. Külatuba ega MTÜd kogukonnal küll ei ole, kuid see pole takistus kooskäimiseks. Ikka on sobinud ürituste korraldamiseks kas kellegi koduhoov, heinamaa või saunaruumid. Koos tähistatakse sünnipäevi, nauditakse ühiseid tant-suõhtuid Katariina Keldris ning siin-seal Eestis, võetakse ette organiseeritud grupeerimise mitte ainult kodumaal, vaid ka kaugemale. Traditsiooniks on saanud igaaastased jaanituled ja lume olemasolul vastlad.

Minu sellekuise kirjatüki ajendiks on kaks „Puhka jalga“ peatuspaika, mis sellel sügisel meisterdati Eesküla tublide inimeste poolt terviseleikujatele ja loodusnautlejatele. Inimesed, kes jalutavad lastega ja/või koertega, söidavad ratastega või teevad kepikõndi, saavad vajadusel Rometu ja Kivi-aia talude vahelisel teelõigul teha väikese liikumispauusi ning puhata jalga. Plaanis on meisterdada veel üks istumiskoht Tammiku talu lähedale.

Idee sai suuresti alguse Aivar Niinemäest, kes liikus palju väljas, kuid terviselikel põhjustel vajas väikesi puhkepause. Nii otsustasidki Rein Tammik, Mare ja Peeter Moisto, et miks mitte

Eesküla 2018.

Fotokollaaž Anneli Meibaum

laiendada ideed. Nii ehk naa tuleks korras hoida Rometu talu lähedal olevat tuletõrje veevõtukohta, mille olemasolu tähtsust ei saa alahinnata, kuna mitmel korral on lähedalasuv veevõtukoht päästnud külaelanikke suurematest kahjustest. Mõeldud-tehtud, külarahvas kogunes kokku ning asus usinasti tegutsema, et korradada ala võsast ning aidata seeläbi ka head sõpra hädas. Kuna ala on valla maa, toetas vald külaelanike tegemisi tasandustööde tarbeks vajamineva kruusaga. Kogukond on tänulik ning soovib edaspidigi teha vallaga koostööd tuletõrje veehoidla ümbruse korrastamisel.

Lisaks toredatele istumiskohtadele võib külas näha uhkete talusiltidega ja aedadega kauneid hooldatud talusid. Möödujatele pakuvad rõõmu aedades liikuvad lemmikloomad ja kodulinnud. Erilise vaatepildi sain Tammiku talus kohtudes elegantsete kalkunitega. Haruldaseks võib pidada Rein Tammiku poolt 25 aastat tagasi loodud tammeparki, kus täna kasvab pea 200 tamme. Mõned tammed on lausa nimelised, mõned istutatud välismaalaste poolt. Kaugemad puuistutajad on seni olnud Uus-Meremaalt.

Peeter Moistol on aga kodukülas ette näidata uhke puudesalu, kus leidub palju erinevaid puuliike, teiste hulgas 13 erinevat pihlakasorti. Tegus härra on nõus pakkuma kogukonna koolidele võimalust teha loodusõpetuse tunde omaloodud paarikümne aasta vanuses pargis.

Omamoodi tore lugu andis hoogu kogukonna viimaste aastakümnete aktiivsele kooskäimisele 1998. aasta sügisel. Nimelt soetas Mare Moisto endale firma Eastcone tooteid, millega kaasnes esitlus-õhtusööökümnele inimesele Rakvere Kolhida baaris. Nii leidiski nobe ja tegus proua oma külast mõned tuttavad ja mõned vähemtuttavad inimesed, kellega mindi õhtusöögil. Pärast esitlust läks mõnus seltskond Katariina Keldrisse maitsvat õhtusööki allapoole loputama. Kümnesest seltskonnast moodustas 6 inimest toreda sõpruskonna, kes käivad koos tänase päevani. Uus ühendus hakkas end nimeutama MR. PETS. Sõpruskonna nimi sisaldab grupiliikmete esitähhti - Mare, Rein, Peeter, Evi, Taivo, Silvi. Täna on seltskonnaga liitunud veel mitmed inimesed. Selle aasta 6. novembril

tähistatakse koos MR. PETS 20. tegutsemise aastat. Pidupäeva puhul kogusid Peeter ja Mare Moisto kokku fotod ühistegemistest ning trükisid kõigile sõpruskonna liikmetele neli fotoraamatut, mis on justkui emotsioone ja fakte täis ajalooline kogumik Eesküla ja selle inimeste tegemistest viimase 20 aasta jooksul.

Ajaloo seisukohalt peavad kohalikud asukoha pärliks aga Tabani Puhketalu, mis asub Rakverest viie kilomeetri kaugusel Rakvere-Tartu maantee ääres. See ühe talliga kõrtsihoone on ehitatud 1840. aastatel Karitsa mõisa kõrtsina. Puhketalus tegutsevad Ruth ja Mati Kraav. Täna on puhketalu põhitegevuseks peoruumide väljarentimine erinevateks tähtpäevadeks ja sündmusteks.

Eesküla kogukonna eestvedajad on tänulikud kõigile rõõmsatele ja tegusatele inimestele, kes ei pea paljude vahel kodust välja tulla ja koos midagi vahvat korda saata.

Anneli Meibaum tänab Mare ja Peeter Moistot ning Rein Tammikut ülimeeldiva kohtumise eest ning soovib kogukonnale ühtset meelt ja koostegutsemise lusti.

Mihklilaat Sõmeru lasteaias

26. septembri õhtupoolikul oli lasteaias sigimist ja sagimist palju. Just sel sügisel tormisel õhtul toimus suur mihklilaat. Lisaks lastele olid kohal ka nende vanemad, maja töötajad ning isegi külarahvast. Avalööki anti väikese kontserdiga ning pärast seda alles tõeline laadamelu algas. Koridori peal hüüdis pill ning oli kuulda laadaliste kilkeid ja naeru. Kaubeldi aiasaaduste, oma valmistatud hoidiste, küpsetiste, meisterduste ning palju muuga. Laadale kohaselt ei puudunud ka loterii, kus iga piletit võitis. Päeva lõpetas heategevusoksjon, mille tulu läheb lasteaias õuepäviljoni sisustamiseks.

Mihklilaada õnnestumisele aitasid kaasa paljud toetajad: Rägavere Mõis OÜ, AS Silberauto, OÜ Matsimoka, Aqva Hotel & Spa, Päts OÜ, AS Selver, Bauroc AS, Suuretüki talu, Arkna Karjatalu OÜ, K-Rauta, A. Le Coq, päästamet, politsei- ja piirivalveamet, Rakvere Autotehnika OÜ, Würth AS.

Suur-suur tänu kõikidele toetajatele! Eriline tänu kuulub Sõmeru lasteaias lapsevanematele ning kogu lasteaiaperele, kes ühel või teisel viisil laadast osa võtsid ja abiks olid.

LIIS LILLEPEA
EVI METSMAAKER

Sumotarid vastuvõtul „Eestimaa õpib ja tänab 2018“

Haridus- ja teadusministeeriumi galale „Eestimaa õpib ja tänab“ olid kutsutud kolm Vaeküla kooli sumotari: Vika Tsajun, Annika Hochstätter ja Kadi Arula (fotol), kes möödunud õppeaastal saavutasid auhinnalisi tulemusi rahvusvahelistel sumovõistlustel.

Terves kehas terve vaim

Oktoobrikuu keskel kohtus Uhtna raamatukogus huvilistega Ida-Tallinna keskhaigla lülisambakirurgia keskuse õendusjuht Kristin Lichtfeldt, et rääkida sellest, kuidas olla eakana krapsakas. Kristin tutvustas oma tööd lülisambakirurgia osakonnas ning julgustas kõiki terviseid hoolima ning mitte vaatama suurenevat numbrit passis. Publik sai erinevate mõõtmiste tulemusel teada olulised näitajad oma tervise kohta, üheskoos tõdeti, et kokku olid tulnud terved ja krapsakad proud. Toreda kohtumise järel lepiti kokku juba uued teemad 2019. aastaks. Jälgige reklaami!

Uhtna kooli vilistlasena kontrollis Kristin üle ka kooliõpetajate tervisenäitajad. Sõmeru päevakeskusesse tuleb Kristin oma tegemistes rääkima ja „tervisesüsti“ tegema 19. novembril kell 11.

ELSA HUNDT
MTÜ Partnerid tegevjuht

Leaderi tegevusgruppide koostööprojekt „Pealinnast piirilinna“ ootab aktiivsete teenusepakkujate osalust maikuu suursündmusel

2015. aastal alustatud eel- töö 6 Leaderi tegevusgrupi vahel, tugevdada põhjaranniku turismi potentsiaali, jõudis 2017. aastal koostööprojekti „Pealinnast piirilinna“.

Projekti üheks eesmärgiks on ühendatud jõududega teha turundustööd, et põhjarannikul tegutsevad ettevõtted, aktiivsed inimesed ja toredad algatused saaksid rohkem tähelepanu Eesti turismimaastikul.

Täna on ette valmistatud „Pealinnast piirilinna“

turundusplaan aastani 2020, kus 2019. aasta tähtsündmuseks saab 18.–19. mail toimuv „Elamused pealinnast piirilinna“. Elamuste teljeks saab olema vana postimaantee ehk siis praegusest Tallinn-Narva maanteest mere poole jääv ala. Meie ühiseks sooviks on lasta inimestel kogeda erinevaid elamusi, maitseid, kunsti, käsitööd, kultuuri, seiklusi, matku jne. Projekti raames toetatakse tegevusi, mis on suunatud küllaltki palju sisuturundu-

se, sotsiaalmeedia, raadio- ja visuaalreklaamile, messidele jne. Ootame Haljala, Rakvere ja Viru-Nigula valdade ettevõtjaid/tegutsejaid osalema ja kaasalööma 18. ja 19. mail 2019 toimival suursündmusel „Elamused pealinnast piirilinna“

Peatselt algavad turundustegevusele suunatud koolitused. Oleks väga hea teada, millised on ootused koolituste teemade osas. Palun teie tagasisidet hiljemalt 10. novembriks, kas olete huvitatud

eelpoololeva info põhjal oma firma/organisatsiooni/asutuse tegevust ja teenuseid 18. ja 19. mail 2019 „Elamused pealinnast piirilinna“ sündmuse raames tutvustama. Tagasiside on oluline, et saaksime hoida teid kursis jätkuvate tegevustega.

Vastame meeeldi küsimustele nii kirja kui telefoni teel - info@mtupartnerid.eu, tel 514 8775 või 528 6307.

RAAMATUKOGUD KUTSUVA

Novembrikuus Uhtna raamatukogus näitus "Väljarändajad"

- Prohvet Maltsveti aegsed õnneotsijad
- Sõja eest pagulusse...
- Nõukogude Eestist vabasse Euroopasse
- tänapäeva õnneotsijad

Teisipäeval 20. novembril kell 10 Uhtna raamatukogus loeng hommikukohviga
Prohvet Maltsveti aegsetest väljarändajatest

KAKS ÜHES – KIRJANDUS JA KÄSITÖÖ
alustab taas Sõmeru raamatukogus
15. novembril kell 17.30
Võta kaasa oma käsitöö, Ene loeb ette uusi raamatuid!
Kohtumiseni raamatukogus!

Novembrist on Lepna haruraamatukogu taas avatud E, T, N, R kell 10-18. R kell 12-19.

Iga kuu esimesel kolmapäeval kell 10.30
LEPNA RAAMATUKOHVER Veltsi lasteaed-alkkoolis
Eelnevalt võid oma lugemissoovist anda teada tel 323 3617 või e-postil lepna@rakverevald.ee

Iga kuu esimesel neljapäeval kell 13.30
SÕMERU RAAMATUKOHVER Vaeküla külakeskuses
Eelnevalt võid oma lugemissoovist anda teada tel 322 0850 või e-postil somerurk@rakverevald.ee
Kõik lugemishuvilised on oodatud.
Tule kohale ja vali endale meelepärased raamatud välja!

9. novembri toimuva pidanud etendust

Kui lapsed öös näevad und

mängitakse **18. jaanuaril**
Palume vabandust!

2. detsembril kell 17.00
Sõmeru keskusehoones

I adventi kontsert

„Suudlus läbi jäätunud klaasi“

Margus Vaher
kitarrist Paul Neitsov

19. novembril kell 11
Vaeküla koolis (Näpil)

kontsert SISSI JA JESSICA RÄNNAKUD

Tüdrukud on koos laulnud alates lasteaiaast. Sissi räägib oma põnevast teekonnast saates "Eesti otsib superstaari" ja Jessica jutustab oma tegemistest kooliteatris. Tüdrukud usuvad, et kõik on võimalik, kui kõvasti tööd teha.

Kontserdil saab kuulata pop- ja džässmuusikat
Kontsert on tasuta.

Pühapäeval 2. detsembril kell 14
Ubja päevakeskuses

ADVENDIPIDU

siütame koos esimese adventiküünlaga.

MÄLUMÄNG

15. novembril
Sõmeru keskusehoones
algusega kell 18.

Oodatud on ka uued võistkonnad!

Palume kuni 4-liikmelised võistkonnad ette registreerida laura.kubjas@rakverevald.ee

21. ja 28. novembril algusega 18.30
toimub **RAKVERE VALLA SÜGISJOOKS**

Osalema on oodatud nii jooksu- kui kõnnihuvilised. Täpsemat info Rakvere valla spordi Facebooki lehelt!

*Arvesta oma päevi kuldseks linnide järgi,
Reasta oma elutüüpe tähtsede, mille varjude järgi.
See oma elu naeratusi, mille piirataid*

Õnnitleme novembrikuu juubilare ja sünnipäevalisi

93. sünnipäeval
RUUBEN LAMBUR Sõmeru

90. sünnipäeval
LAINELERALA Sõmeru

89. sünnipäeval
LUDMILLA PITKE Näpi

88. sünnipäeval
ELLA TALU Tõrma

87. sünnipäeval
ENDEL LAKS Koovälja
VIILMA NÕMMEMAA Veltsi

85. sünnipäeval
LAINELERALA Vaeküla
HELDILA KOLMRIST Näpi

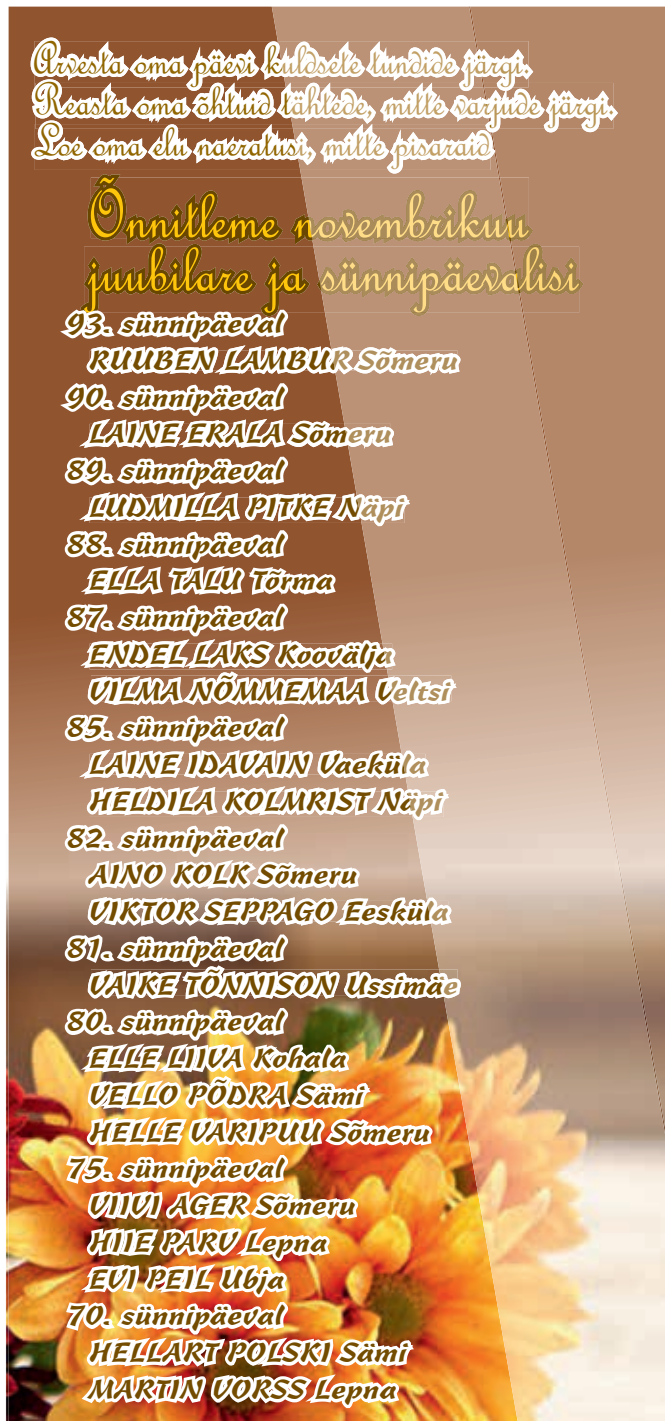
82. sünnipäeval
AINO KOLK Sõmeru
VIKTOR SEPPAGO Esküla

81. sünnipäeval
VAIKE TÖNNISON Ussimäe

80. sünnipäeval
ELLE LIIVA Kohala
VELLO PÖDRA Sämi
HELLE VARIPUU Sõmeru

75. sünnipäeval
VIIVI AGER Sõmeru
HIIE PARU Lepna
EVI PEIL Ubja

70. sünnipäeval
HELLART POLSKI Sämi
MARTIN UORSS Lepna

Neljapäeval, 29. novembril algusega kell 14.30 toimub

ERIVAJADUSTEGA INIMESTE PÄEV

OG Elektra AS tootmishoone söögisaalis Tobial

Osalemisest ja transpordi soovist anda **23. novembriks** kindlasti teada kas Mirjele tel 327 8264, 528 8686 või e-post: mirje.reinumae@rakverevald.ee või Annelile tel 329 5948, 528 3430 või e-post: anneli.saaber@rakverevald.ee

Need silmad, see nina ja väikesed sõrmed ja nahk, mis on maailma hellusest õrnem, see hää, mis teeb säravaks ilma halli, see pisike kullake – kallimast kallim

SOPHIE STAMM Roodevälja
MATTIAS VORONKOV Päide
KAJAR DEKET Mädapea
ANDERS ILMJÄRV Sõmeru
JASPER MÄESTI Lepna

Palju õnne lapse sünni puhul!

Pillikeelelt helgib vastu viimne viisikuma, katkes noot, mis täitis hinge suurt. Need jäävad nüüd vaid meile mälestustes helisema, ja saatma sind, kesk retke uut.

Gustav Sune
06.03.1923–03.10.2018

Mälestame valla aukodanikke – elupõlist tublit töömeest, ansambli Tõrts asutajat ja Sõmeru valla seltsielu edendajat Gustav Sune.

Pillimäng saatis Gustavit terve elu. Suupilli seltsis möödusid sõjaväeaastad Saksa sõjaväes.

Peale seda saadeti ta Ubja kaevandusse tööle, kus raskeid tööpäevi lohutas pillimäng. Kokkusaamistel võttis ta ikka pilli välja ning mängis ja teised löid tantsu.

Läbi aastate oli ta tuntud pulmamuusik.

Mängis maakonna popansambli Must Peeter.

1980. hakkas kõik ülesmäge minema, loodi rahvamuusika ansambel, mis 1982. kolis Öitsengu sovhoosi, aastake mängiti Vilde kolhoosis. Punt kasvab kaheksa pillimehena, käidi üle vabariigi erinevatel muusikapäevadel esinemas.

1984. aastal tuldi taas Sõmerule tagasi, aasta hiljem sai rahvamuusikaansambel endale nime Tõrts, kelle ristiisa Gustav oli. Jätcati erinevatel rahvamuusikapäevadel mängimist üle Eesti. 2000 aastate alguses jõudis nende pillimäng ka Soome ja Rootsi. 2003. aastal krooniti Gustav Roela rületil kontrabassikuningaks, kuna oli kõige vanem mängija.

Aktiivne koostöö oli Tudu kapelli naistega ning alati astuti üles leegionäride jõulupidudel.

2009. aastal omistati Gustav Sunele valla aumärk.

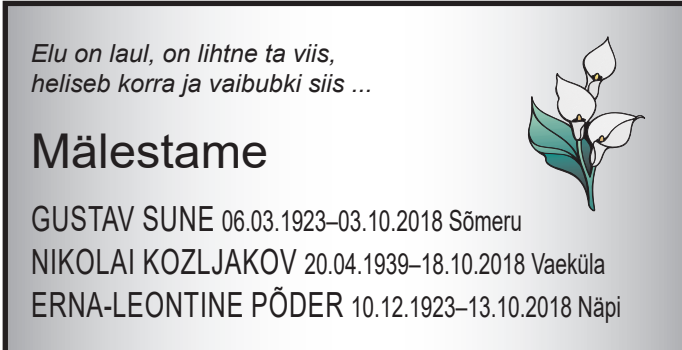
Ilma pillita ei läinud ta kunagi välja. Gustav mängis pilli koos oma sõpradega veel oma 90. aasta juubelil.

Täna see pill vaikib, kuid mälestustesse jäävad kõlama kõik tema kaunid viisid.

Elu on laul, on lihtne ta viis, heliseb korra ja vaibubki siis ...

Mälestame

GUSTAV SUNE 06.03.1923–03.10.2018 Sõmeru
NIKOLAI KOZLJAKOV 20.04.1939–18.10.2018 Vaeküla
ERNA-LEONTINE PÖDER 10.12.1923–13.10.2018 Näpi

Rakvere Valla Sõnumid

Rakvere vallavalitsus
Kooli 2, SÕMERU
Lääne-Virumaa
Tel 329 5944
vallavalitsus@rakverevald.ee
Toimetaja: Annika Aasa
tel 5336 4604, 322 1021

Kaaskirjutajad:
Sirje Rebane tel 517 5262, 325 7740
Anneli Meibaum 5190 9672
Materjale saab saata iga kuu 20. kuupäevaks
rakverevallasonumid@gmail.com
leht internetis:
www.rakverevald.ee